

15. FUNDIR

Í starfsemi íþróttafélaga gegna fundir afar þýðingarmiklu hlutverki. Þetta eru fundir eins og stjórnarfundir, nefndarfundir og aðalfundir félags eða deilda. Þar hlýða menn m.a. á skoðanir annarra, tjá hug sinn til ákveðinna mála og reyna að vinna þeim fylgi. Á fundum eru einnig teknar ákvarðanir um mál sem lögð eru fram.

Skoðunar- og málfrelsi er ein af meginforsendum lýðræðis. Til þess að fundir geti gegnt hlutverki sínu er nauðsynlegt að þeir lúti ákveðnum reglum og ákveðnu skipulagi. Fámennir nefndarfundir eru t.d. heppilegir til að taka óformlegar ákvarðanir eða að undirbúa mál fyrir stærri fundi. Fjölmennir fundir, eins og t.d. félagsfundir eða ráðstefnur, eru heppilegir til að miðla upplýsingum til fjölmennari hópa eða til að taka formlegar ákvarðanir með lýðræðislegum hætti.

Fundarreglur eru þær reglur nefndar sem kveða á um stjórn og framkvæmd funda. Þær eru einnig nefndar fundarsköp. Fundarreglur þurfa að vera ákveðnar og vafalausar.

Undirbúningur funda

Góður undirbúningur er ein af meginforsendum fyrir árangursríkum fundi. Nauðsynlegt er að gera sér grein fyrir markmiði fundarins, semja dagskrá fundar og boða til fundar með góðum fyrirvara. Í lögum félagsins er t.d. tekið skýrt fram hvernig og með hve löngum fyrirvara skal boðað til aðalfundar.

Fundarboð

Í fundarboði er nauðsynlegt að geta um dagskrá fundarins og helstu efnisliði, svo félagsmenn geti hugleitt og undirbúið sig sem best fyrir fundinn. Æskilegt er að tímasetja fundinn, bæði upphaf hans og áætluð fundarlök. Í fundarboði þarf einnig að koma fram hvar fundurinn er haldinn og ef um stjórnarfund er að ræða að láta fylgja fundarboði fundargerð síðasta fundar.

Lögmæti fundar

Á félagsfundum er almenna reglan sú að formaður setur fund og stjórnar honum þar til fundarstjóri hefur verið valinn. Fundarsetning er að jafnaði stutt. Formaður lýsir fund settan og býður fundarmenn velkomna. Hann greinir frá tilgangi fundarins og dagskrá. Við upphaf fundar þarf að ganga úr skugga um að fundurinn sé lögmætur. Í lögum félagsins eru skýr ákvæði um lögmæti fundar, svo sem hvernig og með hve löngum fyrirvara hann skuli boðaður.

Embættismenn fundar

Helstu embættismenn hvers fundar eru fundarstjóri og fundarritari. Formaður eða sá sem setur fund, ber fram tillögu um menn í þessar stöður en lýsir eftir öðrum tillögum. Á fjölmennari fundum eða ráðstefnum er skipaður eða kosinn fundarstjóri. Á minni fundum, stjórnarfundum eða nefndarfundum stýrir formaður fundum en ritari sér um að skrásetja fundargerð. Fundargerð á að vera sönn og hlutlaus greinargerð um fundinn, störf hans og niðurstöður. Fundargerðir eru einnig sögulegar og mikilvægar heimildir. Þær þarf því að vanda eins og kostur er. Skrá þarf m.a. eftirfarandi atriði:

- **Hvar og hvenær fundur er haldinn**
- **Hverjir eru embættismenn fundarins**

- Hverjir eru mættir til fundar, sér í lagi ef um fámenna nefndar- eða stjórnarfund er að ræða
- Hverjir boðuðu forföll
- Hvaða mál voru á dagskrá, helstu umræður og afgreiðsla mála
- Tillögur eða samþykktir á fundi þarf að skrásetja
- Hverjir eiga að framkvæma ákvarðanir fundar og dagsetningar um upphaf og hvenær framkvæmdum eða málum skal lokið

Það er góð regla að fundarritari lesi upp fundargerð í fundarlok eða í byrjun næsta fundar. Því næst er leitað eftir því hvort fundarmenn vilji gera athugasemdir. Ef svo er ekki skoðast fundargerðin samþykkt. Fundargerð þarf síðan að undirrita af fundarstjóra og ritara.

Ýmis önnur atriði varðandi fundi

Nauðsynlegt er að huga vel að húsnæði og fundarskipan. Velja þarf fundarsal með tilliti til fundargesta, auk þess þarf uppröðun stóla og borða að henta stærð og hlutverki fundarins. Einnig þarf að huga að ýmsum tækjakosti, s.s. myndvarpa, skyggnuvél, tölvu, skjávarpa, myndbandstæki og skriftöflu. Ef um fámennan stjórnarfund eða nefndarfund er að ræða er hringborðstilhögun æskileg.

16. REGLUGERÐ ÍSÍ UM BÓKHALD

Kafli þessi fjallar um reglugerð Íþróttá- og Ólympíusambands Íslands um bókhald íþróttafélaga, ungmennafélaga, sérsambanda, héraðssambanda og landssamtaka, en reglugerðin var samþykkt á fundi framkvæmdastjórnar ÍSÍ 8. október 1998.

1. grein

Reglugerð þessi er nánari útfærsla á gildandi bókhaldslögum, skattalögum og lögum um ársreikninga. Reglugerðin tekur til íþróttafélaga, ungmennafélaga, sérsambanda, héraðssambanda og landssamtaka. Í reglugerðinni nefnast þessir aðilar einu nafni félög.

2. grein

Framsetning reikningsskila (ársreiknings) skal vera samkvæmt samþykktum reikningslyklum íþróttahreyfingarinnar. Deildaskipt félög skulu gera reikningsskil þar sem fram koma heildareignir og heildarskuldir aðalstjórnar og allra deilda, auk sérstakra reikningsskila fyrir hverja deild. Aðalstjórn ber ábyrgð á fjármálum félagsins og einstakra deilda.

3. grein

Félög skulu gera fjárhagsáætlun fyrir hvert reikningsár. Í fjárhagsáætlun skal koma fram hvernig fjármunum félagsins skuli ráðstafað og hvernig þeirra skal aflað. Fjárhagsáætlun skal samþykkt á aðalfundi. Í deildaskiptum félögum skulu fjárhagsáætlanir deilda samþykktar af aðalstjórn samanber ábyrgð aðalstjórnar í 2. grein. Aðalstjórn félags skal fylgjast með að fjárhagsáætlanir deilda séu haldnar.

4. grein

Bókhaldsár spannar 12 mánuði. Notast má við styttri eða lengri tíma (aldrei meira en 14 mánuði) á fyrsta starfsári féлага eða ef/þegar tímasetningu bókhaldsársins er breytt. Æskilegt er að bókhaldsár sé almanaksárið þó svo að það sé ekki bundið í lögum.

5. grein

Auk hefðbundinna bókhaldsgagna skulu ofangreind félög færa félagatal þar sem fram kemur nafn, heimili og kennitala félagsmanna.

6. grein

Varanlega rekstrarfjármuni og lausafé ber að varðveita á sem bestan hátt og gæta skal að því að þessar eignir séu váttryggðar með eðlilegum hætti.

7. grein

Félögum er óheimilt að taka lán með veði í lottótekjum. Einnig er félögum óheimilt að ábyrgjast lán fyrir þriðja aðila.

8. grein

Lántökur félags/deildar eru háðar samþykki aðalstjórnar. Sé þessa ekki gætt getur það leitt til þess að viðkomandi verði persónulega ábyrgur fyrir láninu. Gjaldþaga lána skal getið í ársreikningi. Á aðalfundi/ársþingi skal gera grein fyrir stöðu félags hafi meiriháttar breytingar orðið á fjárhagslegri stöðu á tímabilinu eftir að reikningum var lokað þar til aðalfundur fer fram.

9. grein

Öll gjöld og tekjur sem varða reikningsárið skal færa það ár. Ekki skal þó færa óinnheimt félagsgjöld eða æfingagjöld til tekna nema fyrir liggi á uppgjörstegi að þau muni innheimtast.

10. grein

Stjórn og framkvæmdastjóri félags skulu árita ársreikninginn. Sömuleiðis skoðunarmenn eða endurskoðendur eftir því sem við á samanber lög um bókhald (32. gr.) og samþykktir viðkomandi félags (félagslög). Ársreikningur skal lagður fram og afgreiddur á aðalfundi.

Samþykkt á fundi framkvæmdastjórnar ÍSÍ 8. október 1998

16.1 Leiðbeiningar ÍSÍ um bókhald

Almennt

Aðskilnaður fjárreiðu yngri og eldri iðkenda

Á þingi Íþróttta- og Olympíusambands Íslands haustið 1997 var samþykkt að aðskilja í reikningum félaga fjárreiður yngri iðkenda og eldri iðkenda. Við færslu bókhalds ber því að aðskilja rekstur yngri flokka frá rekstri eldri flokka þannig að gera megi sérstakan rekstrarreikning fyrir hvorn hóp um sig.

Mælt er með að fjárhagur verði algjörlega aðskilinn, þannig að haldið verði utan um peningastreymi hvors hóps um sig með sér bankareikningi. Í gegnum þann reikning verði síðan allar peningalegar hreyfingar viðkomandi hóps.

Í bókhaldi má koma aðskilnaðinum að með ýmsum hætti, t.d. nýta möguleika bókhaldskerfa til deildar- eða verkefnaskiptingar, eða aðskilja bókhöldin algjörlega.

Ef félag ákveða að deildar/verkefnamerkja bókhald sitt, þá fær hver flokkur sitt auðkenni og allar gjalda- og tekjufærslur er tilheyra ákveðnum hóp, eru merktar með auðkenni hópsins. Sá hluti tekna eða gjalda sem er sameiginlegur með öllum hópum er ekki merktur sérstaklega.

Ábyrgðarsvið stjórnarmanna og framkvæmdastjóra

Íþróttafélög eru skilgreind sem almenn félög og bera því ein- göngu ábyrgð með eigin eignum á skuldbindingum félagsins, enda sé viðsemjanda stjórnarmanna fyllilega ljóst að þeir væru í umboði íþróttafélagsins.

Samkvæmt bréfi frá ríkisskattstjóra til ÍSí þann 28. janúar 1993, kemur fram:

„Það er álit ríkisskattstjóra að þessi ábyrgð á færslu bókhalds og varðveislu bókhalds og bókhaldsgagna og upplýsingaskyldu til skattayfirvalda hvíli á aðalstjórn íþróttafélaganna en ekki á stjórn- um einstakra deilda félaganna. Stjórnir einstakra deilda íþróttafé- laga geta að sjálfsögðu borið ábyrgð gagnvart aðalstjórn á sama hátt og hver starfsmaður ber ábyrgð á starfi sínu gagnvart yfir- stjórnendum sínum.“

Félögum ber að innheimta félagsgjald, lífeyrissjóðsgjald, staðgreiðslu og virðisaukaskatt. Þessum greiðslum ber félag- inu að skila af sér til hlutaðeigandi aðila. Það er rík ábyrgð á stjórnendum að standa skil á þessum liðum. Stjórnarmenn og framkvæmdastjórar félaga bera persónulega ábyrgð á skilum á þessu fé.

Áætlanagerð

Þegar félög huga að framkvæmdum er mikilvægt að stjórnend- ur geri áætlun um hvernig afla eigi tekna til að greiða fyrir fram- kvæmdina. Ekki er nægilegt að setja „óskatölur“ á blað, raun- hæft mat á því hvernig afla eigi tekna verður að liggja fyrir og ekki síður raunhæf kostnaðaráætlun. Nauðsynlegt er að bera á- ætlun reglulega saman við raunverulega áfallinn kostnað og innkomnar tekjur og endurmeta áætlunina í framhaldi af því.

Almennar leiðbeiningar

Fylgiskjöl

Færslur gjalda og tekna á að staðfesta með dagsettum frumrit- um/fylgiskjöllum, þar sem allar nauðsynlegar upplýsingar koma fram. Formaður skal staðfesta fylgiskjalið eða sá sem til

þess hefur umboð. Fylgiskjalið á að tölusetja og skrá reikningsheiti og/eða reikningslykil á það.

Fylgiskjöl skal varðveita á aðgengilegan og öruggan hátt að minnsta kosti í sjö ár. Þegar um staðgreiðslu er að ræða skal dagsett staðgreiðslukvittun liggja fyrir.

Ýmsar leiðbeiningar

1. Við hvaða eignum tókst þú? (Eignakönnun/eignaskrá).
2. Geymdu peningalegar eignir í banka.
3. Notaðu tékkareikning fyrir það fé sem notað er í daglegum rekstri.
4. Greiddu allt með ávísun og taktu kvittun. Stílaðu ávísanir ávallt á viðtakanda, ekki handhafa.
5. Fjárhæð ávísunar skal alltaf vera sú sem fram kemur á fylgiskjali (kvittun). Skrifðu ávísananúmer neðst á fylgiskjalið. Skrifðu fjárhæð ávísunarinnar á svuntuna í ávísanaheftinu ásamt viðeigandi upplýsingum.
6. Settu fylgiskjölin í möppu (í ávísanaröð).
7. Leggðu alla innkomu inn í bankann óskerta. Ekki greiða reikninga af innkomu, t.d. aðgangseyri, áður en lagt er inn.
8. Skrifðu á innborgunarkvittun skýringu hvaðan peningarnir koma, t.d. „aðgangseyrir á dansleik 17. júní“.

Ef þessi boðorð eru í heiðri höfð má segja að gjaldkeri sé með sitt á hreinu, hvað vinnubrögð varðar. Ekki er sjálfgefið að gjaldkeri færi bókhaldið sjálfur og gangi frá ársreikningi. Það getur verið ágætt að fá til þess bókhaldsfróða menn eða endurskoðendur, það tryggir betra eftirlit. Það er líka aðgengilegt hverjum sem er að færa bókhaldið ef þessi átta boðorð eru virt, en ef svo er ekki getur það reynst þrautin þyngrí.

Afstemmingar

Gjaldkeri/bókhaldari á að stilla bankareikninga af einu sinni á ársfjórðungi minnst og handbært fé einu sinni í mánuði.

Bókun færslna

Óleyfilegt er að leiðrétta færslur. Ef rangt er fært á fyrst að bakfæra röngu færsluna og slá síðan inn rétta færslu.

Opinber ákvæði

Fylgja skal öllum opinberum ákvæðum um greiðslu skatta og atvinnurekendagjalda. Einnig ber að afhenda allar upplýsingar varðandi launagreiðslur sem farið er fram á.

16.2 Tekjur

Framlög (styrkir) til og frá aðalstjórn

Framlög til aðalstjórnar, sem hún úthlutar síðan áfram til deilda skulu bókaðir á eftirfarandi hátt.

Aðstöðustyrkir, tímar í húsum eða völlum

Því er oft þannig háttað að félögin eiga ekki aðstöðuna sjálf. Er þeim oft úthlutað tímum í viðkomandi aðstöðu. Sveitarfélög færa þetta sem framlag (styrk) til viðkomandi íþróttafélags. Félaginu ber því að færa þetta í bókhald sitt. Ekki er óalgengt að aðalstjórnir félaga fái framlagið frá sveitarfélaginu.

Dæmi um húsaleigustyrk frá bæjarfélagi.

Í bókhaldi aðalstjórnar bókast styrkurinn sem:

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Styrkur frá bæjarfélagi frá		X	11510 Húsaleigustyrkur bæjarfélagi
Styrkur til viðkomandi deilda	X		35300 Húsaleigustyrkur

Í bókhaldi deilda bókast styrkurinn sem:

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Styrkur frá aðalstjórn frá		X	11710 Húsaleigustyrkur aðalstjórn
Úthlutaðir tímar í húsi	X		48100 Húsaleiga

Dæmi um beint framlag (beina styrki), í þessu tilfelli ferðastyrk, frá bæjarfélagi.

Í bókhaldi aðalstjórnar bókast styrkurinn sem:

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Styrkur frá bæjarfélagi		X	11520 Ferðastyrkur frá bæjarfélagi
Styrkur frá bæjarfélagi	X		88200 Banki
Styrkur til viðkomandi deildar	X		35400 Ferðastyrkur til deilda
Styrkur til viðkomandi deildar		X	88200 Banki

Í bókhaldi deilda bókast styrkurinn sem:

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Styrkur frá aðalstjórn		X	11720 Ferðastyrkur frá aðalstjórn
Styrkur frá aðalstjórn	X		88200 Banki

Við uppgjör á sameiginlegu bókhaldi aðalstjórnar og deilda þarf að taka út lyklna:

- Styrkir frá aðalstjórn úr bókhaldi deilda (Tekjulykill í deildum)
- Styrkir til viðkomandi deilda úr bókhaldi aðalstjórnar (Gjaldalykill hjá aðalstjórn)

Tekjur af samkeppnisrekstri (virðisauki)

Íþróttafélög eru virðisaukaskattskyld að því leyti sem þau selja vöru eða þjónustu í atvinnuskyni. Skattskyldan tekur einnig til þess þegar einungis er selt félagsmönnum.

Starfsemi í atvinnuskyni

Við mat á því hvort starfsemi er rekin í atvinnuskyni er aðallega miðað við hvort tilgangur starfseminnar sé að skila hagnaði af rekstrinum, þ.e. að samtals tekjur vegna starfseminnar verði hærri en kostnaðurinn við aðföng sem keypt eru með virðisaukaskatti til starfseminnar yfir lengra tímabil. Ef ekki telst vera um virðisaukaskattskylda starfsemi að ræða fæst umfram innskattur heldur ekki endurgreiddur.

Dæmi um starfsemi í atvinnuskyni:

Auglýsingasala
Veitingasala
Kökubasar
Flugeldasala
Jólatréssala
o.s.frv.

Hvað eru auglýsingar?

Greiðslur frá fyrirtækjum og stofnunum teljast vera greiðslur á auglýsingum ef eitthvað endurgjald kemur til af hendi íþróttafélagsins. Endurgjald getur verið í formi styrktarlínu eða hvers konar auglýsinga er birtast á búningum, skiltum eða öðrum stöðum.

Framlög (styrkir) frá fyrirtækjum

Hvað er framlag (styrkur)?

Framlag telst vera ef fyrirtæki eða stofnanir greiða félaginu peninga, afhenda því vöru eða láta þjónustu í té án þess að endurgjald komi sem mótframlag félagsins.

Samkvæmt skattalögum hafa fyrirtæki heimild til að nýta sér til frádráttar allt að 0,5% af skattskyldri veltu til styrktar ýmissri líknar- og menningarstarfsemi, þ.m.t. starfsemi íþróttafélaga. Félagið þarf þá að gefa út og afhenda fyrirtækinu móttökukvittun þar sem fram kemur nafn og heimili gefanda, hver gjöfin er og verðmæti hennar. Tekið skal fram að um gjöf eða styrk sé að ræða og fjárhæð skal tilgreind í bókstöfum og tölustöfum.

Sala leikmanna

Sölu leikmanna ber að tekjufæra á því ári sem leikmaður er seldur (sjá líka 3.3 Kaup leikmanna).

16.3 Gjöld

Launagreiðslur og verktakagreiðslur

Alla almenna starfsmenn íþróttafélaga ber að ráða sem launþega.

Það er munur á því fyrir íþróttafélög hvort þau ráði þjálfara/starfsfólk sem launþega eða verktaka. Skilgreining á verkþöku er að aðili (verktaki) taki að sér að inna af hendi verk sem samið er um að unnið sé á umsömdum tíma og á tilskilinn hátt. Verkið er unnið á ábyrgð verktaka og yfirleitt með verkferum hans.

Launþegar

Af launum launþega ber íþróttafélaginu að halda eftir staðgreiðslu skatta og skila. Launþegar eru skyldugir til að greiða í lífeyrissjóð og er lágmarksiðgjald 10%. Íþróttafélag heldur þá eftir 4% af launum og skilar inn í lífeyrissjóð, og leggur fram 6% móttframlag, ath. breytilegt eftir kjarasamningum viðkomandi stéttarfélags. Einnig ber íþróttafélögum að slysatryggja starfsmenn sína. Tryggingargjald er greitt af launum (sjá neðar). Þjálfari getur ekki nýtt sér útlagðan kostnað sem frádrátt frá launum. Ef íþróttafélag greiðir launþega ökutækjastyrk fyrir afnot af eigin bifreið og sannarlega er um að ræða akstur í þágu félagsins, þá má launþegi nýta kostnað við rekstur bifreiðarinnar til frádráttar styrknum á framtali sínu. Hámarks ökutækjastyrkur á hvern ekinn km er settur af ríkisskattstjóra og skilyrði er að færa akstursdagbók, auk þess sem nauðsynlegt er fyrir launþega að halda utan um reksturskostnað bifreiðarinnar.

Dagpeningar

Íþróttafélög geta greitt launþegum sínum dagpeninga vegna ferða á vegum launagreiðanda. Launþegi getur nýtt sér heimild ríkisskattstjóra um frádrátt frá dagpeningum. Skilyrði fyrir slíkum frádrætti er að um sé að ræða tilfallandi ferð utan venjulegs vinnustaðar og að launagreiðandi haldi utan um í bókhaldi sínu tilefni ferðar, fjölda dvalardaga, fjárhæð ferða-

peninga/dagpeninga eða reikninga frá þriðja aðila og nafn og kennitölu þess er fékk dagpeningana. Verktakar geta ekki fengið greidda dagpeninga, þeir halda utan um útlagðan kostnað og færa til frádráttar í rekstraruppgjöri sínu.

Tryggingagjald

Tryggingagjald ber öllum launagreiðendum að greiða. Stofn til tryggingagjalds er laun hverju nafni sem þau nefnast, hlunnindi, ökutækjastyrkur, dagpeningar sem fara fram úr heimild ríkisskattstjóra til frádráttar, mótframlag félagsins í lífeyrissjóð. Verktakar sjá sjálfir um að greiða tryggingagjald.

Verktakar

Verktakagreiðslur eru fyrir íþróttafélaginu eins og hver annar reikningur. Skyldur félagsins eru ekki aðrar en að greiða viðkomandi reikning.

Samkvæmt skattalögum má verktaki draga allan sannanlegan kostnað við að afla teknanna frá skattskyldum tekjum. Þó eru reglur um hvað sé útlagður kostnaður ekki alltaf skýrar.

Verktaki fellur ekki undir reglur um dagpeninga eða ökutækjastyrk. Verktaki þarf sjálfur að standa skil á staðgreiðslu, tryggingagjaldi, lífeyrissjóði og slysa- og sjúkratryggingum. Þessir liðir eru inni í verktakagreiðslunni.

Launaseðlar

Íþróttafélög eiga að gera launaseðla á alla launþega og verktaka, þ.m.t. starfsmenn, þjálfara og leikmenn. Eiga að koma fram á þeim allar greiðslur og hlunnindi er viðkomandi aðili hefur átt að fá frá félaginu. Þó að íþróttafélagið hafi ekki getað greitt umsamin laun ber að gefa þau upp, og eru þau þá færð til gjalda og skulda innan tímabilsins.

Áhöld, tæki og búningar

Gjaldfæra á öll áhöld, tæki og búninga á kaupári, eingöngu er heimilt að eignfæra mannvirki og bifreiðar. Félögum ber að halda eignaskrá og leggja fram með ársreikningi.

Kaup leikmanna

Kaup leikmanna á ekki að eignfæra þó að samningur sé gerður til lengri tíma en árs. Alla samninga ber að gjaldfæra. Sjá einnig kaflann Sala leikmanna.

Tekjuskattur

Íþróttafélög eru undanþegin skattskyldu skv. lögum nr. 75/1981 um tekju- og eignaskatt.

Markaðsgjald

Íþróttafélög greiða markaðsgjald af allri samkeppnisstarfsemi. Er stofninn sá sami og félagið greiðir virðisaukaskatt af. Markaðsgjald er í dag 0,015%.

Fjármagnstekjuskattur

Íþróttafélög greiða fjármagnstekjuskatt og sæta innheimtu í staðgreiðslu vegna vaxtatekna og arðstekna.

16.4 Eignir

Veltufjármunir

Mikilvægt er að gera afstemmingar á bankareikningum reglulega.

Eignfærsla á mannvirkjum

Fasteignir skal eignfæra á fasteignamati og önnur mannvirki á kostnaðarverði. Styrki vegna mannvirkjagerðar á ekki að tekjufæra heldur skal færa styrkinn á eigið fé. Meiriháttar endurbætur annarra mannvirkja en fasteigna skal eignfæra en eðlilegt viðhald gjaldfæra. (Viðhald er að halda eigninni í upprunalegu ástandi; endurbætur er að bæta við hina upprunalegu eign.)

Dæmi um þegar mannvirki er fært til eignar.

Styrkur frá bæjarfélagi er 80%, framlag félags 20%. Kostnaðarverð er 100 milljónir, félagið greiðir sinn hlut.

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Kostnaðarverð eignar	100 m		83100 Mannvirki
Styrkur		80 m	91500 Styrkir og fram- lög vegna framkvæmda
Framlag félags		20 m	88200 Bankareikningur

Ath.: Framlag félags getur einnig verið gjafir eða gjafavinna sem eru tekjufærðar eða útgefin skuldaviðurkenning sem er skuldfærð. Ef mannvirkið er fasteign þá er hún færð við fasteignamat við upp-
gjör.

Dæmi

Kostnaðarverð var 100 milljónir en fasteignamat er 115 milljónir, mismunur er færður á endurmatsreikning.

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Mismunur á kostnaðarverði og fasteignamati	15 m		83100 Mannvirki
Mismunur á kostnaðarverði og fasteignamati		15 m	91200 Endurmat

Bifreiðir

Eignfæra skal bifreiðir á kostnaðarverði. Ekki á að afskrifa þær né endurmeta. Við sölu eru þær færðar út úr reikningum félagsins.

16.5 Skuldir

Bankalán Skuldabréf

Við lántöku eru lán færð inn á eftirfarandi hátt.

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Heildarupphæð láns		X	93100 Skuldabréf
Lántökukostnaður	X		76300 Vaxtagjöld vegna langtímalána
Fengin upphæð	X		88200 Bankareikn- ingur

Afborgun af láni

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Afborgun og greiddar verðbætur	X		93100 Skuldabréf
Vextir og innheimtukostnaður	X		76300 Vaxtagjöld vegna langtímalána
Greidd upphæð		X	88200 Bankareikn- ingur

Í árslok eru lán uppreiknuð, þannig að staðan á lykli 93100 sé í samræmi við stöðu lánsins.

<i>Færsla</i>	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>	<i>Reikningur</i>
Áfallnar verðbætur	X		76300 Vaxtagjöld vegna langtímalána
Áfallnar verðbætur		X	93100 Skuldabréf

Í flestum tilfellum er debet á 76300 og kredit á 93100, þ.e. lánið hefur hækkað vegna verðbólgu.

Víxlar

Þegar víxill er framlengdur á að færa út eldri víxil og færa nýjan inn. Gott er að setja númer víxils í tilvísun svo og skrá gjald-daga.

17. STEFNA KNATTSPYRNU- FÉLAGS REYKJAVÍKUR Í VÍMUVÖRNUM

Forvarnagildi íþróttá

Íþróttahreyfingin gegnir mikilvægu hlutverki í vímuvörnum. Rannsóknir á högum barna og ungmenna sýna að þeim ungmennum reiðir betur af og neyta síður vímuefna sem eru virk í íþróttastarfi. Einnig sýna rannsóknir að neysla vímuefna og tóbaks hefur mjög skaðleg áhrif á árangur í íþróttum. Íþróttafélagið vill efla enn frekar vímuvarnargildi íþróttá með því að taka skýra afstöðu gegn neyslu í tengslum við íþróttir. Í þessari stefnuýfirlýsingu er talað um vímuefnaneyslu og er þá átt við neyslu áfengis og annarra vímuefna.

Neysla tóbaks og vímuefna

Íþróttafélagið er andvíggt allri neyslu tóbaks og vímuefna allra iðkenda og annarra félagsmanna sem koma að íþróttastarfi á vegum aðildarféлага. Öll neysla tóbaks og vímuefna er bönnuð í tengslum við æfingar og keppni á vegum íþróttaféлага.

Viðbrögð félagsins við neyslu iðkenda

Stjórn félagsins hvetur deildir félagsins til að bregðast sérstaklega við allri neyslu iðkenda undir 16 ára aldri og foreldrar verða undantekningarlaust upplýstir um slíka neyslu. Við vímuefna- og tóbaksneyslu þeirra sem eru sjálfráða eiga deildir að bregðast við neyslu sem er brot á reglum félagsins. Neyslan hefur neikvæð áhrif á ástundun iðkenda, frammistöðu þeirra og ímynd félagsins.

Viðbrögð deilda við brotum á reglum þessum eiga að vera í formi tilmæla og ábendinga. Skili slík viðbrögð ekki árangri getur komið til tímabundins banns frá æfingum og/eða keppni. Viðbrögð Knattspyrnufélags Reykjavíkur munu samt ávallt mótast af vilja til að aðstoða iðkandann við að laga sig að reglum þannig að hann haldi áfram að starfa innan íþróttahreyfingarinnar.

Hlutverk þjálfara

Þjálfarar skulu vinna eftir vímuvarnastefnu Íþróttafélaga, þar með talið að bregðast við vímuefnaneyslu iðkenda á viðeigandi hátt. Knattspyrnufélag Reykjavíkur í samvinnu við Íþróttabandalag Reykjavíkur mun sjá þjálfurum fyrir fræðslu um áhrif vímuefnaneyslu á árangur í íþróttum sem þjálfarar síðan miðla áfram til iðkenda. Þjálfarar skulu framfylgja stefnu Íþróttabandalags Reykjavíkur og félagsins varðandi samstarf við foreldra og aðra aðila sem sinna málefnum barna og unglinga.

Samstarf við foreldra

Knattspyrnufélag Reykjavíkur hvetur stjórnendur deilda til að upplýsa foreldra um stefnu félagsins í vímuvörnum. Félagið er hvatt til að standa að góðu samstarfi við foreldra iðkenda með fræðslu um neikvæð áhrif áfengis og annarra vímuefna á árangur í íþróttum. Þá eru leiðtogar í félaginu hvattir til að efla fræðslu til foreldra um þjálfun og æskilegt mataræði íþróttafólks. Stjórnendur deilda og þjálfarar er hvattir til að starfa náið með fagfólki í vímuvörnum og hafa samráð við foreldra, þurfi að taka á neysluvandamáli iðkenda undir sjálfræðisaldri.

Samstarf við aðra aðila sem sinna málefnum barna og unglunga

Stjórn Knattspyrnufélags Reykjavíkur hvetur stjórnendur deilda og þjálfara um að hafa náið samstarf við þá aðila sem sinna tómstundastarfi barna og unglunga á vegum sveitarfélagsins og að hafa náið samstarf við fagaðila sem sinna börnum og unglingum, fá frá þeim fræðsluefni og hafa samráð um einstaklinga í áhættuhópi.

18. ÍPRÓTTAREGLUR BARNANNA

1. regla

Að íþróttaiðkun sé skemmtileg

Fyrsta skipti sem barn kemst í snertingu við skipulagðar íþróttir er yfirleitt hjá íþróttafélaginu. Keppt er í búningum, með dómurum og stundum á sérstökum völlum eða sérútbúnu svæði. En munið að þetta á að vera leikur - ekki alvörugefin samkoma. Alvara lífsins kemur nægjanlega snemma. Fyrstu kynnin af íþróttum skipta miklu máli fyrir áhugann, það er upplifun barnanna sem skiptir sköpum. Látum börnin skemmta sér, látum þau leika sér, látum úrslit leikja vera aukaatriði. Mikilvægasti árangurinn sem þú getur fengið er jákvæður félagsskapur, drenglyndi og ánægð börn sem fá útrás í jákvæðum leik með vinum sínum. Þannig öðlast þau virðingu fyrir félaginu sínu.

2. regla

Að íþróttaiðkun fylgi góður félagsskapur

Í „gamla daga“ hittu börn félaga sína á leikvöllum og á ýmsum opnum svæðum. Á þessum stöðum fóru börnin í leiki eða léku sér í ýmsum íþróttagreinum. Þess vegna er það mikilvægt

að muna að enn sækja börn fyrst og fremst í íþróttir vegna félagsskaparins. Þrátt fyrir að opnum svæðum hafi mikið fækkað, er það þessi samvera sem við eigum að styrkja. Það er þessi samvinna sem skapar liðsanda eða félagsanda. Látum þess vegna vini og skólafélaga æfa saman í liði.

3. regla

Að allir fái að keppa jafn mikið

Enginn verður betri við það að sitja á bekknum eða horfa á félag sína keppa. Öllum finnst gaman að keppa. Erfitt er að segja til um það hver verður besti leikmaðurinn þegar fram líða stundir. Það er sjaldgæft að barnastjarna verði síðar afreksmaður. Meistaratitlar eru ekki markmið í sjálfu sér heldur er það þátttakan og leikgleðin sem á að sitja á í fyrirrúmi. Látið alla leika eða keppa jafn mikið og látið alla leika eða keppa í mismunandi íþróttagreinum.

4. regla

Að börnum sé kennt að taka sigri og ósigri

Í barnaíþróttum eiga allir að geta tekið þátt, enginn er of slakur eða of góður. Þess vegna er það mikilvægt að byggja á grundvallarreglunni um jafna mótstöðu bæði í leik og á æfingum. Engum finnst gaman að tapa. Takið sigri og tapi með skynsemi. Þoli hinir fullorðnu að tapa þá læra börnin það líka. Íþróttir eru bæði einstaklings- og hópíþróttir þar sem allir tapa eða vinna. Sigur tekur hver einstaklingur með sér heim hvort sem um hóp- eða einstaklingsíþrótt er að ræða. Tap meðtaka allir.

5. regla

Að æfa oftast en keppt er

Það ætti að vera grundvallarregla að barnið fari í gegnum fleiri æfingar en keppni í hverri viku. Það ætti að hvetja börnin til þess að æfa fyrir utan sameiginlegar æfingar. Of margir kappleikir geta verið hindrun fyrir félags- og tilfinningaþroska. Börn undir 10 ára aldri ættu í mesta lagi að keppa 20 sinnum á ári og leikmenn 10-12 ára ættu mest að keppa 25 sinnum.

6. regla

Að allri íþróttþjálfun fylgi almenn þjálfun

Alhliða íþróttareynsla er jákvæð með alhliða þroska barnsins í huga. Hún getur líka verið jákvæð fyrir þroska í færni ýmissa íþróttagreina. Hvetja skal börn til þess að stunda fleiri en eina íþróttagrein og íþróttaframboð þarf að vera skipulagt þannig að fleiri getið tekið þátt. Íþróttæfingar yfir vetrar- eða sumar-tíma ættu að vera með frjálsa æfingaskyldu, þannig að allir hafi jafn mikla möguleika á að leika með þrátt fyrir að hafa ekki æft ákveðna grein allt árið.

7. regla

Að standa saman um íþróttir sem skemmtun

Barnaíþróttir eiga að vera jákvæð upplifun sem leiða til varanlegs áhuga á að gerast íþróttaiðkendur þegar fram líða stundir. Börn eiga að fá hvatningu og leiðsögn þannig að þau þrói hæfileika sína og sjái framfarir. En það á líka að leggja áherslu á að þau samlagist hópnum og leggi sig fram við að gera eitt-hvað sem kemur sér vel fyrir alla. Hinir fullorðnu verða að leggja sitt af mörkum þannig að allir njóti þess að vera með. Minnið hina fullorðnu á að þeir eru fyrirmyndin. Börn hafa sérstaka hæfileika til að gera það sem þú gerir, en ekki það sem þú segir.

19. SAMVINNA HEIMILA OG ÍPRÓTTAFÉLAGA

Samstarf þróttafélaga við foreldra barna og unglunga er oft vanmetið. Þetta atriði getur aftur á móti vegið þungt þegar meta þarf uppeldislegt gildi og árangur starfsins. Gott samstarf stuðlar að árangursríku starfi. Foreldrar eða forráðamenn bera ábyrgð á uppeldi barna sinna en félagið má þó ekki skjóta sér undan mikilvægi sínu í mótun einstaklingsins.

Börn og unglingar eyða mörgum frístundum hjá félaginu og því er nauðsynlegt að foreldrar, stjórnarmenn og þjálfarar íþróttafélagsins sameinist um þau meginmarkmið sem stefna ber að í uppeldi og þjálfun iðkenda. Einnig er nauðsynlegt að félagið hafi samvinnu við skóla og íþróttafélög í viðkomandi skólahverfi. Traust tengsl foreldra og starfsmanna félagsins þurfa að byggjast á góðu samstarfi, gagnkvæmri upplýsingamiðlun og gagnkvæmu trausti. Þjálfarar þurfa t.a.m. á margs konar upplýsingum að halda frá foreldrum til að geta lagað þjálfunina sem best að einstaklingnum. Mikils er um vert að foreldrar styðji iðkun barna sinna, hvetji þau til dáða og fylgist vel með árangri þeirra og áhuga.

Stefnt er að því að skapa foreldrum barna og unglinga möguleika á að kynna sér það sem fram fer innan íþróttafélaganna í Reykjavík. Slíkt verður m.a. gert með útgáfu íþróttanámskrár ÍBR og íþróttafélaga eða útfærslu ýmissa atriða í deildum eða flokkum íþróttafélaga. Að slíku er stefnt í framhaldi af þessari útgáfu. Þannig verður foreldrum gefinn kostur á að fylgjast með starfi íþróttafélaga og fá reglulega upplýsingar um þau viðfangsefni og áætlanir sem varðar börn þeirra. Markmiðið er að foreldrar viti hverju börn eða unglingar sinna hjá félaginu hverju sinni og geti veitt þannig aðstoð og aðhald ef þörf er á.

Mikilvægt er að félög foreldra eða flokksráð starfi við félagið eða meðal einstakra hópa eða flokka innan þess. Á þann hátt sé myndað skipulegt samstarf milli heimila og félags eða deilda innan þess. Stjórnarmenn ásamt þjálfurum íþróttafélaga eiga að hafa forgöngu um stofnun foreldrafélags. Þessi félög þurfa að tengjast umræðu um innra starfið í félaginu, s.s. þjálfun og keppni og veita þannig stjórnarmönnum og þjálfurum aðhald. Í bæklingi ÍSÍ frá 1997, Íþróttir barna og unglinga, segir eftirfarandi um þátttöku og hlutverk foreldra í íþróttastarfi:

„Á hverju ári tengjast fjölmargir foreldrar starfi íþróttafélaga vegna þátttöku barna þeirra. Sumir þeirra taka virkan þátt í starfinu, en aðrir sýna því lítinn áhuga. Flestir þessara foreldra hætta svo afskiptum af íþróttastarfinu þegar barnið þeirra kemst á unglingsár eða hættir að stunda íþróttir.

*Sumir áhugasömustu foreldrarnir ganga mjög langt í að móta þátttöku barna sinna í íþróttum. Þeir ákveða hvaða íþróttageinar börnin æfa, hvar og hvernig þau gera það og ganga jafnvel svo langt að reyna að knýja fram árangur samkvæmt eigin óskum. Slíkur metnaður getur sett leiðinlegan blæ á íþróttaiðkunina og jafnvel átt þátt í að börnin hætti þátttöku. Það getur verið vara-samt að ætla að láta gamla drauma um eigin íþróttafra-
má rætast í börnunum.*

Ástæður þess að aðrir foreldrar taka ekki þátt í íþróttastarfinu geta verið margvíslegar, sumir hafa ekki tíma og aðrir hafa ekki

áhuga. Þó eru alltaf einhverjir sem hafa bæði tíma og áhuga en skortir þekkingu á verkefnum og sjálfstraust til að takast á við þau. Íþróttafélög þurfa að kynna foreldrum það starf sem þau vinna, hvetja þá til að taka þátt í því og gera þeim grein fyrir að öll hjálp er vel þegin. Oft getur verið árangursríkt að byrja á að fela hverjum og einum lítil og vel afmörkuð verkefni.“

Foreldrar hafa áhuga á velferð barna sinna og bera hag þeirra fyrir brjósti. Það er eðlilegt að foreldrar vilji hafa áhrif á tómstundastarf og íþróttaiðkun þeirra. Því mun íþróttafélagið reyna að tryggja aðgang foreldra að stjórnun félagsins á einn eða annan hátt. Að koma á foreldrafélagi innan félagsins eða deilda/flokka þess er markmið sem stefnt er að ef það er ekki þegar fyrir hendi. Þannig mun verða tryggt að foreldrar geti átt frumkvæði að aðgerðum til að efla íþróttastarfið og hafa áhrif á aðstöðu og aðbúnað félagsins.

Frumkvæði foreldra hefur bæði hvetjandi áhrif á þá sem sinna stjórnun og þjálfun auk þess sem það tryggir bæði samvinnu og samstöðu um áætlanir og úrlausnir á ýmsum sviðum. Fulltrúar borgarinnar geta einnig séð að tekið sé tillit til þarfa barna og öryggis sé gætt á sviði uppeldis, kennslu og þjálfunar.

Til þess að sem bestum árangri sé náð í almennu íþróttastarfi og þjálfun barna og unglinga, þurfa foreldrar, íþróttaleiðtogar, þjálfarar og börnin og unglingarnir að vinna saman að því að efla og styrkja umhverfi félagsins. Stofnun foreldrafélags í félaginu er því nauðsynlegur þáttur í starfinu. Þannig má t.d. tryggja að upplýsingar um skipulag og þjálfun barna í félaginu berist heimilum viðkomandi barna. Umræður á fundum um þjálfun, keppni og skipulag eru einnig nauðsynlegar. Á þann hátt getur foreldrafélagið tryggt að slíkir fundir séu haldnir reglulega. Góð samvinna heimila og félagsins er ákjósanleg leið til efla starfið og jafnframt veitir slík samvinna stjórn félagsins og þjálfurum aðhald. Hér á eftir fylgja drög að reglum um foreldrafélagið:

Hugmynd að reglum um foreldrafélög hjá félaginu

1. grein

Foreldrafélög eru félög foreldra barna og unglinga í deildum eða flokkum félagsins. Þrír til fimm foreldrar eru skipaðir til eins árs í senn af deildarstjórn. Ljúka skal skipun í stjórn foreldrafélags áður en æfinga- og keppnistímabil hefst.

2. grein

Hlutverk foreldrafélags er fyrst og fremst að:

- standa vörð um hagsmuni iðkenda í félaginu,
- efla tengsl heimila og félags,
- efla samskipti milli iðkenda og foreldra annars vegar og stjórnenda og þjálfara hins vegar,
- stuðla að aukinni vellíðan iðkenda í leik og starfi,
- stuðla að bættum árangri í starfi.

3. grein

Stjórn foreldrafélagsins ákveður hvernig það vill starfa til að reglum þessum og markmiðum 2. greinar verði náð.

20. ÁBENDINGAR TIL FORELDRA

„Hvað ungur nemur, gamall temur“

Sem foreldri getur þú tekið þátt í því að gera íþróttir barna og unglinga að eftirminnilegri og jákvæðri reynslu. Hér eru nokkrar ábendingar sem vert er að gefa gaum!

- 1. Mætið bæði á leiki og æfingum, börnin æskja þess*
- 2. Hrósið öllum iðkendum meðan á æfingum, leik eða keppni stendur, ekki aðeins dóttur eða syni*
- 3. Hvetjið börnin bæði þegar vel gengur og þegar á móti blæs, ekki gagnrýna þau*
- 4. Berið virðingu fyrir störfum þjálfarans, ekki reyna að hafa áhrif á störf hans meðan á leik eða keppni stendur*
- 5. Lítið á dómara sem leiðbeinanda barna, ekki gagnrýna ákvarðanir hans meðan á leik eða keppni stendur*
- 6. Hafið áhrif og hvetjið börnin til þátttöku, ekki þvinga þau*

- 7. Spyrjið hvort keppnin eða æfingin hafi verið skemmtileg eða spennandi, úrslitin eru ekki alltaf aðalatriðið**
- 8. Leitið eftir réttum og skynsamlegum útbúnaði, ekki gera of miklar kröfur**
- 9. Sýnið starfi félagsins virðingu. Verið virk á foreldrafundum þar sem umræður fara fram um þjálfun og markmið félagsins, þar er ykkar vettvangur**
- 10. Gerið ykkur grein fyrir því að það eru börnin ykkar sem iðka íþróttir. Börn eru ekki fullorðið fólk**

Hvað get ég gert?

Ef til vill hafa kynni þín af íþróttum aukist og skapað hjá þér áhuga á að taka að þér þjálfun eða forystuhlutverk í íþróttafélagi eftir að barnið þitt eða börnin fóru að iðka íþróttir. Þú þarft að spyrja þig nokkurra spurninga. Ein af þeim er hvað þú getir gert fyrir félagið svo markmið félagsins með barna- og unglingastarfinu ná fram að ganga. E.t.v. ertu íþróttakennari, almennur kennari eða áhugasöm/áhugasamur um íþróttir og ert tilbúinn að aðstoða við þjálfunina eða vinna í foreldrafélaginu. Félagið þarf á mörgum sjálfboðaliðum að halda. Verið velkomin til starfa, til aðstoðar við einstök verkefni og vinnu með börnum og unglingum. Lífið gengur út á það að gefa og þiggja.

Ef þú hefur áhuga, er til lesefni, bæklingar og ýmsar leiðbeiningar um þjálfun leiðtoga og félagsleg samskipti. Hafir þú áhuga á íþróttum barna og unglunga og langar að taka þátt í starfsemi félagsins, hafðu þá samband við stjórnendur félagsins eða þjálfara. Hjálpumst að til að gera skemmtilega íþrótt ennþá skemmtilegri!

21. JAFNRÉTTI Í STARFI ÍPRÓTTAFÉLAGA

Stefnt skal að því að réttur hvers og eins einstaklings til að stunda íþróttir sé ávallt fyrir hendi. Uppbygging íþróttta, hvort sem um æfingar eða keppni er að ræða, þarf að tryggja að allir hafi sömu tækifæri. Þessi jafnréttishugsjón þarf að verða eitt megineinkenni íþróttta. Einstaklingur á rétt á að vera metinn af verðleikum sínum en ekki vegna uppruna, þjóðfélagsstöðu, litarháttar eða kyns.

Hvers vegna á íþróttahreyfingin að vinna að jafnrétti kynja? Rannsóknir á íþróttaiðkun barna og unglunga sýna að þátttaka í íþróttum hefur bein áhrif á andlega og félagslega vellíðan og styrkir sjálfsmynd þeirra (RUM, Þórólfur Þórlindsson o.fl., 1994). Þessar sömu rannsóknir sýna einnig að þátttaka stúlkna og drengja er ekki sambærileg. Stúlkur stunda íþróttir síður en strákar og brottfall þeirra er mun meira en stráka. Það er óumdeilt að íþróttir hafa uppeldislegt, menntalegt og heilsufarslegt gildi fyrir þá sem þær stunda. Því er mikilvægt að íþróttafélögin séu meðvituð um ábyrgð sína og áhrifamátt hvað þetta varðar og tryggi að allir hafi þar sambærilega möguleika.

Hvernig geta íþróttafélögin unnið að jafnrétti kynja?

Árangursrík aðferð til að koma á jafnrétti kynja er að ryðja sér til rúms víða um heim. Þessi aðferð hefur verið nefnd „Samþætting jafnréttismála“. Samþætting getur verið íþróttahreyfingunni mikilvægt tæki til að jafna stöðu kynjanna. Slíkt má gera með því að taka tillit til og miða tilboð og þjónustu við þarfir iðkenda af báðum kynjum. Aðferðin byggist á því að samþætta sjónarhorn kynferðis inn í allt starf. Í því felst að í stað þess að líta á jafnréttismál sem sérstakan afmarkaðan málaflokk er markmiðið að samtvinna þau allri stefnumörkun og aðgerðum. Jafnréttisvinna verður þannig eðlilegur hluti allra sem starfa að stjórnslu, s.s. þjálfun og rekstri íþróttafélaga. Kynferði er tekið á skipulagðan hátt með í reikninginn við alla ákvarðanatöku, hvort sem um er að ræða stórar eða litlar ákvarðanir. Forsendur slíkrar samþættingar eru einkum eftirfarandi:

- **vilji og ábyrgð**
- **kyngreindar upplýsingar**
- **fræðsla um jafnréttismál**
- **aðferðir**

Vilji og ábyrgð

Vilji til að vinna að jafnrétti kynjanna þarf að vera meðal stjórnenda íþróttafélaga. Jafnframt þarf að vera skýrt hver ber ábyrgð á framkvæmdinni. Þeir aðilar sem hafa vald til ákvarðana og framkvæmda eru í lykilstöðu til að ná fram árangri í jafnréttismálum.

Kyngreindar upplýsingar

Nauðsynlegt er að safna upplýsingum um aðstæður og möguleika kynjanna innan íþróttafélaga. Á grundvelli þeirra upplýsinga eru teknar ákvarðanir um hverju þarf að breyta innan íþróttafélaga til að raunverulegu jafnrétti verði náð.

Fræðsla um jafnréttismál

Fræðsla um jafnréttismál er nauðsynleg til að samþætting beri árangur. Ekki er hægt að krefjast ábyrgðar á samþættingu jafnréttissjónarmiða af fólki sem ekki hefur nægilega þekkingu.

22. STEFNUYFIRLÝSING ÍSÍ UM BARNA- OG UNGLINGAÍÞRÓTTIR

Eftirfarandi stefnuyfirlýsing um barna- og unglungaíþróttir var samþykkt á 63. Íþróttáþingi ÍSÍ á Akranesi, 27. október 1996.

„Skilgreiningar

- Með barnaíþróttum er átt við íþróttir fyrir börn á aldrinum til og með 12 ára.
- Með unglungaíþróttum er átt við íþróttir fyrir unglinga á aldrinum 13-19 ára.

Andi stefnunnar

Sú stefna sem hér er mælt með hefur það að leiðarljósi að íþróttaiðkun skuli vera þroskandi bæði líkamlega, sálrænt og félagslega. Með því móti má skapa aðstæður fyrir mun fleiri börn og unglinga til að njóta sín innan íþróttahreyfingarinnar.

Með skipulegri og markvissri þjálfun eins og hér er lýst má skapa börnum og unglingum aðstæður til að verða afreksmenn seinna meir á lands- eða alþjóðamælikvarða þegar þeir hafa mesta líkamlega og sálræna hæfileika til þess. Að sama skapi er gert ráð fyrir að þeir sem

ekki velja afreksmennsku eða keppnisíþróttir fái tækifæri til að stunda íþróttir eða líkamsrækt við sitt hæfi.

Varðandi þau aldursmörk sem gengið er út frá verður að gera ráð fyrir ákveðnu svigrúmi og sveigjanleika vegna mismunandi reglna sem gilda í hinum ýmsu íþróttagreinum og mismunar á þroskaferli milli kynja og einstaklinga.

Með neðangreindum aðferðum má tryggja mun meiri fjöldabátttöku í íþróttum en áður hefur þekkt og skapa um leið aðstæður fyrir fleiri afreksmenn og meiri afrek en áður hefur þekkt.

Markmið

Íþróttáþjálfun barna og unglunga hafi eftirfarandi markmið:

a) 8 ára og yngri:

- Að auka hreyfiþroska.
- Að fyrstu kynni af íþróttum verði jákvæð.

b) 9-12 ára:

- Að bæta tæknilega færni.
- Að auka þol.
- Að auka kraft.
- Að auka liðleika.
- Að vekja íþróttáhuga fyrir lífstíð.

c) 13-16 ára:

- Að auka þol.
- Að auka kraft.
- Að auka hraða.
- Að auka liðleika.
- Að viðhalda og bæta áður lærða tæknilega færni.
- Að skapa félagslega jákvæðar aðstæður og umhverfi með íþróttastarfinu.
- Að kynna keppnis- og afreksíþróttamennsku og þann hugsunarhátt sem nauðsynlegur er til að árangur náist.
- Að kynna þá möguleika sem bjóðast þeim sem vilja iðka íþróttir sem líkamsrækt og vegna félagsskaparins.

d) 17-19 ára:

- Að allir þjálfunarþættir séu teknir fyrir.
- Að auka þjálfunarálagið verulega.
- Að innleiða afrekshugsunarhátt hjá þeim sem stefna að þátttöku í keppnis- og afreksíþróttum.
- Að skapa möguleika fyrir þá sem vilja iðka íþróttir sem líkamsrækt og vegna félagsskaparins.

Leiðir

Stefnt verði að eftirfarandi leiðum að settum þjálfunarmarkmiðum:

a) 8 ára og yngri:

- Að æfingarnar séu fjölþættar og stuðli að bættum hreyfiþroska. Hér er átt við æfingar sem örva hinar ýmsu skynstöðvar og unnið sé með grófhreyfingar og fínhreyfingar.
- Að þjálfunin fari fram í leikformi.
- Að æfingarnar séu skemmtilegar.
- Að öll börn fái jöfn tækifæri til þátttöku.
- Að fjölgreinafélög sjái til þess að öll börn á þessum aldri hafi tækifæri til að stunda íþróttir með þessum hætti í óeildaskiptum íþróttaskólum eða námskeiðum á vegum félaganna.
- Að sérgreinafélög sjái til þess að öll börn á þessum aldri hafi tækifæri til að stunda íþróttir með þessum hætti með því að taka upp samvinnu við önnur félög eða vinni samkvæmt þessum markmiðum og leiðum sama hvaða íþróttagrein er sérgrein félagsins. Þetta mætti gera með því að hafa sérgreinina sem kjarnagrein en verja 40-50% þjálfunartímans í fjölþætta hreyfiþjálfun af ýmsum toga.

b) 9-12 ára:

- Að æfingarnar séu fjölþættar.
- Að aðaláherslan í þjálfuninni sé á þjálfun tæknilegrar færni.
- Að börnin séu hvött til að kynna sér og reyna sem flestar íþróttagreinar.
- Að undirstöðutækni sem flestra íþróttagreina sé lærd.
- Að æfingarnar feli í sér þol, kraft og liðleikæfingar.
- Að æfingarnar séu skemmtilegar.

- Að háttvísi og íþróttamannsleg framkoma sé kennd.
- Að öll börn fái tækifæri til æfinga og keppni miðað við þroska og getu.
- Að við níu ára aldurinn taki deildirnar í fjölgreinafélögum við börnunum úr íþróttaskólanum og sjái til þess að unnið sé samkvæmt settum markmiðum og leiðum. Deildirnar hafi samvinnu sín á milli um að gefa börnum og unglingum viðunandi tækifæri til að stunda fleiri en eina íþróttagrein og leggi sitt af mörkum til hvatningar hvað það varðar.
- Að sérgreinafélög verði áfram um samvinnu við önnur félög að ræða eða ákveðin prósentu af þjálfuninni fari í aðrar íþróttagreinar til að tryggja fjölbreytnina og kynni af mörgum íþróttum.

c) 13-16 ára:

- Að æfingarnar séu fjölþættar.
- Að æfingarnar byggist meira en áður á þoli, krafti og hraða-æfingum ásamt liðleikþjálfun.
- Að þeirri tæknilegu færni sé viðhaldið sem áður var lærd.
- Að í lok þessa aldurskeiðs hefjist sérhæfing í ákveðnum íþróttagreinum eða greinaflokkum.
- Að sérstök áhersla sé lögð á að skapa unglingum félagslega góðar aðstæður innan íþróttaliðsins eða félagsins. Til þess skulu öll tækifæri sem bjóðast til hópþátttöku, hópferða og félagslegra athafna innan vallar sem utan nýtt til hins ýtrasta.
- Að fræðsla um vöxt og þroska fari fram.
- Að fræðsla um heilbrigðan lífsstíl fari fram.
- Að allir unglingar fái tækifæri til æfinga og keppni miðað við þroska og getu.
- Að öll félög sjái til þess að skapa sem jöfnust tækifæri til að stunda keppnisíþróttir annars vegar og íþróttir/líkamsrækt hins vegar.

d) 17-19 ára:

- Að æfingarnar séu alhliða og fjölþættar þannig að allir þjálfunarþættir séu teknir fyrir með tilliti til stöðu og hæfileika hvers einstaklings.

- Að val á milli íþróttagreina fari fram liggi áhugi til sérhæfingar.
- Að sérhæfð afreksþjálfun fari fram og æfingaálagið sé aukið verulega frá því sem áður var sé stefnt að þátttöku í afreksíþróttum.
- Að unglíngunum sé gerð full grein fyrir hvaða hugarfar, álag og hæfileika þarf til að ná árangri í afreksíþróttum.
- Að öll félög geri greinarmun á afreksíþróttum eða íþróttum þar sem árangur í keppni er aðalmarkmiðið annars vegar og hins vegar íþróttum þar sem áhersla er lögð á líkamsrækt og félagsskapinn umfram árangur í keppni sem slíkri.

Keppni

Keppni skal miðast við aldur og þroska og að hún sé hvati til ástundunar og framfara svo auka megi líkur á að ná settum þjálfunarmarkmiðum. Keppni barna og unglínga fylgi eftirfarandi áætlun:

a) 8 ára og yngri:

- Keppni í þessum flokki á ekki að vera markmið í sjálfu sér.
- Sé keppni viðhöfð skal hún fara fram á félagsmótum og mótum þar sem félagar úr nágrannafélögum keppa.
- Mikil áhersla skal lögð á að allir fái tækifæri til að vera með í keppninni og að enginn skuli útilokaður vegna getu.
- Leikur og leikgleði ráði ríkjum í keppninni.

b) 9-10 ára:

- Keppni skal fara fram á félagsmótum sem og á héraðs- og landshlutavísu.
- Áhersla skal lögð á liðakeppni og að allir fái tækifæri til að vera með óháð getu.

c) 11-12 ára:

- Keppni skal fara fram á félagsmótum sem og á héraðs-, landshluta- og landsvísu.
- Áhersla skal lögð á liðakeppni og að allir fái tækifæri til að vera með óháð getu.

d) 13-14 ára:

- Keppni skal fara fram á félags-, héraðs-, landshluta- og landsvísu og hugsanlega erlendis.
- Liðakeppni skal vera í fyrirrúmi en aukin áhersla miðað við fyrri aldurskeið á keppni milli einstaklinga.

e) 15-19 ára:

- Keppni skal fara fram á félags-, héraðs-, landshluta- og landsvísu og erlendis.
- Árangur í keppni orðinn markmið sem stefnt er að og þjálfunin miðast við hvort sem um lið eða einstakling er að ræða.

Verðlaun og viðurkenningar

Verðlaunaveitingar í keppni barna og unglunga fylgi eftirfarandi áætlun:

a) 10 ára og yngri:

- Allir fá jafna viðurkenningu fyrir þátttöku.

b) 11-12 ára:

- Lið vinni til verðlauna.
- Einstaklingar geta unnið til verðlauna í einstaklingsgreinum.
- Fyrst við 11 ára aldur er leyfilegt að krýna Íslandsmeistara, einstakling eða lið.

c) 13-19 ára:

- Lið vinni til verðlauna.
- Einstaklingar vinni til verðlauna.

d) Óæskilegt er að veita börnum og yngri unglingum stórvíðurkenningar, s.s. íþróttamaður félags, borgarinnar, héraðs, landshluta eða sérsambands.

e) Verðlaunaveitingar á uppskeruhátíðum/verðlaunahátíðum séu í anda þess sem fram kemur hér að framan.“

23. STEFNUYFIRLÝSING ÍSÍ UM ÞJÁLFARAMENNTUN

Hér á eftir er að finna stefnuyfirlýsingu Íþróttá- og Ólympíu-sambands Íslands um þjálfaramenntun (1996):

„Skilgreining

Með hugtakinu þjálfari er hér átt við hvern þann sem kennir íþróttir og skipuleggur og stjórnar íþróttæfingum.

Markmið

Íþróttasamband Íslands og sambandsaðilar þess stefna að því:

- *Að allir þjálfarar sem starfa fyrir íþróttahreyfinguna á Íslandi hafi fullnægjandi og viðeigandi menntun til þeirra þjálfara-starfa sem þeir vinna við.*
- *Að tryggja réttindi allra þjálfara með fullnægjandi og viðeigandi menntun til að starfa við þjálfun á vegum íþróttahreyfingarinnar á Íslandi.*
- *Að við samninga um starfskjör þeirra þjálfara sem starfa fyrir íþróttahreyfinguna á Íslandi verði tekið tillit til menntunar þeirra, reynslu og annars sem aukið getur hæfni þeirra sem þjálfara.*

- Að vinna að því að mikilvægi þjálfarastarfsins og nauðsyn á góðri þjálfaramenntun öðlist aukna viðurkenningu, bæði innan íþróttahreyfingarinnar og meðal almennings.

Leiðir

Til að ná þessum takmörkum stefna ÍSÍ og sambandsaðilar þess að því:

- Að koma á fót áfangaskiptu fræðslukerfi sem veiti möguleika á að afla sér fullnægjandi og viðeigandi menntunar til þjálfarastarfa fyrir alla aldurshópa og á öllum afreksstigum. Áfangaskipting fræðslukerfisins skal vera samræmd fyrir allar íþróttagreinar og námsefni og kennsla í sameiginlegum námsgreinum samnýtt milli íþróttagreina eins og kostur er.
- Að skilgreina hvers konar þjálfaramenntun sé fullnægjandi og viðeigandi til að stunda þjálfarastörf fyrir hvern aldurshóp, hvert afreksstig og hverja íþróttagrein. Skilgreiningar á hæfniskröfum til þjálfara skulu miðast við áfangaskiptingu fræðslukerfisins og skal sambærileg menntun sem aflað er annars staðar metin í samanburði við það.
- Að ÍSÍ beri ábyrgð á faglegu innihaldi í öllum almennum þáttum þjálfaramenntunarinnar, sem sameiginlegir eru öllum íþróttagreinum, en sérsamböndin hvert um sig beri ábyrgð á faglegu innihaldi í þeim þáttum þjálfaramenntunarinnar sem eru sértækir fyrir viðkomandi íþróttagrein.
- Að innan fræðslukerfis íþróttahreyfingarinnar verði unnt að afla sér menntunar í efsta áfanga til þjálfarastarfa fyrir hvern tiltekinn markhóp (aldurshóp eða afreksstig).

Greinargerð

Það hefur lengi verið eitt af baráttumálum íþróttahreyfingarinnar að eignast nægilega marga vel menntaða og hæfa þjálfara, til að tryggja öllum iðkendum sínum sem réttastar þjálfunaraðferðir og sem bestan árangur. Á síðari árum hafa kröfur almennings um innihald og gæði þess starfs sem unnið er í íþróttahreyfingunni einnig farið vaxandi, ekki síst vegna þess að þar er um þýðingarmikið uppeldisstarf að ræða. Kannanir hafa sýnt að íþróttþjálfarar eru mikilvægir áhrifavaldar í lífi ungs fólks sem er undir handleiðslu þeirra og þarf

ekki að orðlengja um mikilvægi þess að þeir séu starfi sínu vaxnir, hvort sem þeir þjálfa unga eða gamla, skokkara eða afreksfólk.

Ein af forsendum þess að menntuðum og hæfum þjálfurum fjölgi er að mikilvægi þjálfarastarfsins njóti verðskuldaðrar viðurkenningar, til jafns við önnur sérhæfð störf, sem hægt er að afla sér réttinda til með viðeigandi námi eða á annan hátt, en til þess að svo megi verða þarf að vera ljóst hvaða kröfur eru gerðar til þeirra sem þau vinna.

Íþróttahreyfingin hefur nú mótað ákveðna stefnu sem miðar að því að skilgreina hvers konar þjálfaramenntun er talin viðunandi og hvaða menntunar- og hæfniskröfur ber að gera til þjálfara mismunandi markhópa. Með samþykkt markvissrar og ábyrgrar stefnuyfirlýsingar varðandi menntun þjálfara og þær hæfniskröfur sem gerðar eru til þeirra hefur íþróttahreyfingin stigið stórt skref í átt til þess að efla og bæta starfsemi sína. Auk þess mun íþróttahreyfingin vonandi með þessu afla sér trausts og virðingar meðal almennings, með því að uppfylla betur þær gæðakröfur sem í vaxandi mæli eru gerðar til íþróttastarfsins. Með framkvæmd stefnuyfirlýsingarinnar mun íþróttahreyfingunni loks gefast aukin tækifæri til að koma heildarstefnu sinni og gildismati á framfæri til félaga sinna og iðkenda, fyrir tilstilli vel menntaðra og hæfra þjálfara.“

24. MAT Á STARFSEMI ÍPRÓTTA- FÉLAGS

Mat á starfsemi íþróttafélags má skipta í innra og ytra mat. Með innra mati er átt við sjálfsmat íþróttafélags. Þetta mat er unnið af stjórnarmönnum félagsins. Með ytra mati er átt við úttekt á starfsemi íþróttafélagsins sem unnin er af utanaðkomandi aðila.

Nauðsynlegt er fyrir félagið að standa fyrir mati á eigin starfsemi með reglulegu millibili. Stefnt er að vinnu sem miðar að því að finna hentugar leiðir og matsaðferðir sem hæfa og hægt er að beita í starfi félagsins á næstu árum.

Sjálfsmat er leið til þess að vinna kerfisbundið að gæðum og umbótum í eigin starfi en einnig leið til þess að miðla þekkingu og upplýsingum um það starf sem fram fer hjá íþróttafélaginu. Í sjálfsmati skal koma fram stefna og markmið íþróttafélagsins, skilgreining á þeim leiðum sem fara á til að ná settum markmiðum, greining á kostum og göllum eða sterkum og veikum hliðum íþróttastarfsins og áætlunum um úrbætur. Þá skal einnig skoða eða reyna að leita að þeim tækifærum sem íþróttafélagið hefur til að auka starfsemi sína og árangur en

einnig að líta á hvað helst ógnar starfseminni og kappkosta að svara því með ákveðnum aðgerðum.

Megintilgangur sjálfsmats er að gera stjórnarmönnum, starfsmönnum, þjálfurum og öðrum velunnurum félagsins auðveldara að vinna að framgangi markmiða íþróttafélagsins, meta hvort settum markmiðum hafi verið náð, hvort endurskoða þurfi sett markmið eða stuðla að frekari umbótum á starfseminni. Þetta á jafnt við um sett markmið og áherslur í lögum félagsins.

Sjálfsmat skapar einnig faglegan grundvöll fyrir umbætur. Með sjálfsmati fer fram viðtæk gagnaöflun um íþróttastarfið sem veitir upplýsingar um í hve miklum mæli árangur í íþróttastarfinu er í samræmi við markmið sem vinna á eftir. Vinna við sjálfsmat þarf að vera stöðugt í gangi og þarf að fylgja þróun á íþróttastarfinu. Félagið stefnir að því að koma sér upp ítarlegri lýsingu og greiningu á markmiðum og starfi íþróttafélagsins auk þess sem settar eru fram tillögur um úrbætur. Stefnt er að því að samhliða endurskoðun á íþróttanámsskrá félagsins fari fram ytra eða innra mat á starfsemi þess. Hér er að finna nokkur viðmið fyrir sjálfsmat sem félagið eða deildir þess geta nýtt sér:

Formlegt

Lýsing á aðferðum við sjálfsmat þarf að liggja fyrir í skýrslu, íþróttanámsskrá eða hugsanlega í fleiri skriflegum gögnum frá félaginu. Gera þarf grein fyrir því hvort um er að ræða viðurkennda sjálfsmatsaðferð eða samsetta og aðlagða aðferð sem hentar félaginu sérstaklega. Nauðsynlegt er að gera grein fyrir því hvernig beita eigi sjálfsmatinu í styttri eða lengri tíma. Einnig þarf að koma fram hver stjórnar matinu, hverjir vinna það og á hvaða tíma það er gert. Einnig þarf að koma skýrt fram hvað það er sem verið er að sækjast eftir og til hverra matið nær.

Altækt

Altækt sjálfsmat skal ná til allra helstu þátta í starfi félagsins, þ.e. markmiða, stjórnunar, þjálfunar, þátttöku iðkenda, iðkendahópa, starfsfólks og stjórnenda. Einnig þarf það að ná til ytri tengsla, s.s. skóla og heimila. Ekki er gert ráð fyrir að íþróttafélagið geti tekið ítarlega á öllum þáttum á hverju ári.

Mikilvægt er að sjálfsmatið byggist á traustum gögnum og áreiðanlegum mælingum. Gögn úr bókhaldi félagsins, t.d. rekstri, þurfa að vera tiltæk. Einnig þarf matið að vera samstarfsmiðað. Allt starfsfólk, þjálfarar og stjórnarmenn þurfa að koma að vinnu við sjálfsmatið með einum eða öðrum hætti svo og foreldrar og iðkendur. Við skipulagingu og undirbúning sjálfsmats þarf að kynna öllum félagsmönnum umfang verksins. Jafnframt þarf að nást sátt um framkvæmd þess.

Önnur atriði sem vert er að minnast á við sjálfsmat er að það sé umbóta- og árangursmiðað, taki mið af félaginu í heild sinni sem og hverjum einstaklingi, sé lýsandi á starfsemi félagsins, sé greinandi um styrk- og veikleika þess og að það sé gert opinbert. Við opinberlega birtingu þarf að halda í heiðri ákvæði um gildandi lög, m.a. um meðferð persónuupplýsinga.

Með ytra mati á íþróttastarfi er megintilgangur að fá heildarmynd af íþróttastarfinu eða einstökum þáttum þess eins og það er á hverjum tíma. Hér má beina sjónum að ýmsum þáttum í innra starfi félagsins, svo sem stjórnun og rekstri, þjálfun, þróun og skipulagi, samstarfi og samskiptum eða árangri keppnisflokka.

Úttekt á sjálfsmatsaðferðum íþróttafélaga er ætlað að veita upplýsingar um hvernig íþróttafélög uppfylla ýmis ákvæði Íþróttá- og Ólympíusambands Íslands. Þessar úttektir fela ekki í sér að fjalla eigi efnislega um einstaka þætti íþróttastarfsins eða bera saman íþróttafélög heldur er þeim ætlað að kanna hvort þær aðferðir sem beitt er við sjálfsmat uppfylli faglegar kröfur og styðji umbætur í íþróttastarfinu.

Sem hluti af vinnu aðalstjórnar íþróttafélags getur hún lát-ið gera úttekt á starfi í deildum félagsins. Slíkar úttektir geta tekið til ákveðinna þátta í íþróttastarfinu, t.d. þjálfunar ákveð-inna greina eða flokka, heildarmats á rekstri deildar, þátttöku iðkenda eða mats iðkenda á þjálfun í viðkomandi deild.

Heimildaskrá

- David Leadbetter, *The Swing*, New York; The Stephen Greene Press, 1990.
- David Leadbetter's, *Faults and Fixes*, New York; Harper Collins Publishers Inc., 1993.
- Eva Johannessen o.fl., *Radgivning - Tradisjoner, teoretiske perspektiver og praksis*, Oslo: Universitetsforlaget AS, 1994.
- Gunnar Árnason o.fl., *Vertu með, félagsmálafræðsla I*, Reykjavík: Námsgagnastofnun og Æskulýðsráð ríkisins, 1990.
- Gunnar Árnason o.fl., *Vertu með, félagsmálafræðsla II*, Reykjavík: Námsgagnastofnun og Æskulýðsráð ríkisins, 1990.
- Horst T. Ostermann og Gunter Marks, *Technik, Tempo, Taktik* -Lehrbuch, Hamburg; Jahr-Verlag KG, 1979.
- Janus Guðlaugsson, *Íþróttanámskrá Íþróttabandalags Reykjavíkur*, Reykjavík: Íþróttabandalag Reykjavíkur, 1998.
- Janus Guðlaugsson, *Kennslu- og æfingaskrá fyrir barna og unglingsþjálfun í knattspyrnu*, Reykjavík: Knattspyrnusamband Íslands, 1995.